

VERKSAMHETSPLAN 2015

MÄLARENS VATTENVÅRDSFÖRBUND

1	Vattenvårdsförbundets syfte	1
2	Verksamhet	1
3	Organisation och arbetsformer	2
3.1	Styrelse.....	2
3.2	Arbetsgrupp	2
3.3	Sekreterarskap.....	3
3.4	Projektledning Mälaren – en sjö för miljoner.....	3
3.5	Kontaktpersoner.....	4
4	Aktiviteter 2015	5
4.1	Miljöövervakning - fast del.....	5
4.1.1	Nationellt delprogram: Mälarens basprogram.....	5
4.1.2	Revision av miljöövervakningsprogrammet.....	6
4.1.3	Miljögifter & makrofyter	6
4.2	Miljöövervakning – rörlig del.....	7
4.2.1	Paleolimnologisk undersökning av Mälaren	7
4.3	Övriga projekt	8
4.3.1	Sammanställning av miljögiftsstudier i Mälaren.....	9
4.3.2	Populärvetenskaplig rapport om fisk i Mälaren.....	9
4.3.3	Seminarier om miljögifter i Mälaren och på Svealandskusten.....	9
4.3.4	LLU fiskområde Mälaren/Hjälmaren	10
4.3.5	Sjögull i inre Mälaren	10
4.3.6	Utökad spridnings- och scenariomodell för Mälaren, fortsättning.....	10
4.3.7	Mälaren – en sjö för miljoner.....	11
4.3.8	Ansökan LIFE IP North Baltic	15
4.3.9	Seminarium om övergödningen i Mälaren.....	16
4.3.10	Tömning av båttoaletter – inte i Mälaren!.....	16
5	Utvecklingsarbete.....	17
5.1.1	Stadgar	17
5.1.2	Medlemsrekrytering.....	17
6	Information.....	18
6.1	Hemsida	18
6.2	Nyhetsbrev & twitter.....	18
6.3	Informations- och kommunikationsstrategi	18
7	Årsmöte	19
8	Kontakter med andra organisationer	19
8.1	Havs- och vattenmyndigheten.....	19
8.2	Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt	19
8.3	Vattenvårdsförbund	20
8.4	Mälardalsrådet	20
8.5	Övrigt.....	20
9	Utblick mot 2016.....	21
9.1	Miljöövervakning	21
9.2	Informations- och kommunikationsstrategi	21
9.3	Revision av stadgar och verksamhetsinriktning	21
9.4	LIFE IP North Baltic och LIFE sjögull	21
10	Ekonomi.....	22

1 Vattenvårdsförbundets syfte

Förbundets syfte är att bidra till ett bättre underlag för samhällsplanering och annan verksamhet av betydelse för vattenförhållandena i Mälaren. Därigenom förbättras möjligheterna att följa upp miljömål och initiera miljöförbättrande åtgärder.

Förbundet möjliggör en ökad aktivitet, effektivitet och kvalitet i miljöövervakningen genom samverkan om resurser. Förbundet är en ideell förening.

2 Verksamhet

Förbundets verksamhet är enligt stadgarna:

- Att bedriva miljöövervakning av Mälaren och i samband med detta ta fram underlagsmaterial om tillståndet i vattenmiljön.
- Att redovisa miljöövervakningens resultat på sådant sätt att det blir till nytta i medlemmarnas löpande verksamhet och i planerings- och utvecklingsarbete i kommuner, företag, myndigheter m fl.
- Att fungera som forum för samråd och information i vattenvårdsfrågor.
- Att samverka med andra vattenvårdsförbund och vattenförbund för erfarenhetsutbyte och effektivt resursutnyttjande.
- Att tillgodose allmänhetens behov av lättillgänglig information om Mälaren.

3 Organisation och arbetsformer

3.1 Styrelse

Arbetet leds av en styrelse som består av:

- fem representanter för kommunerna
- fyra representanter för länsstyrelserna
- en representant för industrin
- en representant för vattenproducenterna
- en representant för landstingen
- en representant för fiskets intressesammanslutningar
- en representant för jordbrukets intressesammanslutningar
- en representant för sjöfarten
- en adjungerad representant för Mälardalsrådets miljöutskott

Styrelsen träffas ca 4 gånger per år.

En aktuell lista på ordinarie ledamöter och ersättare finns på hemsidan:

www.malaren.org. På hemsidan går det också att ladda ner protokoll från mötena.

3.2 Arbetsgrupp

En arbetsgrupp finns bestående av följande:

Lars Lindblom	Stockholm Vatten AB
Per Ericsson	Norrvatten
Jonas Hagström	Länsstyrelsen i Stockholms län
Henrik C Andersson	Länsstyrelsen i Stockholms län
Karin Brink	Länsstyrelsen i Södermanlands län
Gunilla Lindgren	Länsstyrelsen i Uppsala län
Ingrid Hägermark	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Magnus Svensson	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Susanna Hansen	Västerås stad
Anna Åhr Evertson	Upplands- Väsby kommun
Stina Thörnelöf	Stockholm stad
Babette Marklund	Järfälla kommun
Lisa Ehde	LRF Mälardalen

Arbetsgruppen kan vid behov breddas och omformas.

Arbetsgruppens roll är:

- Att bereda frågor till styrelsen att ta ställning till
- Att lyfta viktiga frågor till styrelsen
- Att verkställa beslut som tas av styrelsen

Arbetsgruppen föreslår i samråd med styrelsen den verksamhet som ska bedrivas inom förbundets ramar.

Arbetsgruppen träffas ca fyra gånger per år, beroende på när styrelsemötena inträffar. Sammankallande i arbetsgruppen är förbundets sekreterare.

En aktuell lista på arbetsgruppens medlemmar finns på hemsidan: www.malaren.org. På hemsidan går det också att ladda ner minnesanteckningar från mötena.

3.3 Sekreterarskap

Sekreterarskapet för förbundet sköts av Länsstyrelsen i Västmanlands län som för detta får en ersättning från förbundet.

Sekreterarens uppgift är bl a att:

- Leda arbetet i arbetsgruppen
- Upphandla tjänster och verkställa gällande verksamhetsplan
- Rekvirera och redovisa medel för övervakning från Havs- och vattenmyndigheten
- Hantera inkommande fakturor och följa upp ekonomin
- Sammankalla till och föra anteckningar vid möten med styrelsen och årsstämman
- Uppdatera och utveckla förbundets hemsida
- Informera styrelsen, kontaktpersonerna och arbetsgruppen i aktuella frågor
- Delta i förbundets utvecklingsarbete

Sekreterare i Mälarens vattenvårdsförbund är Ingrid Hägermark. Tjänsten omfattar 75% av en heltidstjänst.

Budgerad kostnad: 600 000 kr

3.4 Projektledning Mälaren – en sjö för miljoner

Projektledningen i projektet Mälaren – en sjö för miljoner sköts av Länsstyrelsen i Västmanlands län som för detta får en ersättning från förbundet.

Projektledarens uppgift är bl a att:

- Leda arbetet i projektet
- Utveckla och verkställa gällande projektplan
- Följa upp ekonomin i projektet
- Delta vid och föra anteckningar vid möten med referensgruppen
- Sammankalla till och föra anteckningar vid möten med projektets kontaktpersoner.
- Utveckla och uppdatera projektets hemsida
- Informera styrelsen, kontaktpersonerna och referensgruppen i aktuella frågor

- Förankra och vidareutveckla projektet

Projektledare i projektet Mälaren – en sjö för miljoner är David Liderfelt. Tjänsten omfattar en heltidstjänst.

Budgerad kostnad: 740 000 kr

3.5 Kontaktpersoner

För respektive medlemsorganisation finns en utpekad kontaktperson. För att ta del av lista över kontaktpersonerna, kontakta sekreteraren.

Kontaktpersonens uppgift är att:

- Ta del av arbetet som bedrivs i förbundet
- Se till att informationen kommer till nytta i den egna organisationen
- Ge input i förbundets arbete

Möten med kontaktpersonerna kan genomföras vid behov. Under 2015 planerar förbundet att genomföra ett möte under hösten.

4 Aktiviteter 2015

Mälarens vattenvårdsförbund bedriver miljöövervakning i Mälaren enligt ett fast program (Mälarens basprogram). Utöver detta program görs insatser av engångskaraktär i form av undersökningar eller utredningar, i den rörliga delen av programmet.

4.1 Miljöövervakning - fast del

En reviderad sexårsplan för det fasta programmet för övervakningen i Mälaren antogs 2014 enligt följande:

2014	2015	2016	2017	2018	2019
Basprogram kemi 11 stationer	Basprogram kemi 11 stationer	Basprogram kemi 11 stationer	Basprogram kemi 11 stationer	Basprogram kemi 11 stationer	Basprogram kemi 11 stationer
Växtplankton 5 stationer (full) 7 (cyanobakt)	Växtplankton 5 stationer (full) 7 (cyanobakt)	Växtplankton 5 stationer (full) 7 (cyanobakt)	Växtplankton 5 stationer (full) 7 (cyanobakt)	Växtplankton 5 stationer (full) 7 (cyanobakt)	Växtplankton 5 stationer (full) 7 (cyanobakt)
Djurplankton 4 stationer	Djurplankton 4 stationer	Djurplankton 4 stationer	Djurplankton 4 stationer	Djurplankton 4 stationer	Djurplankton 4 stationer
Bottenfauna 4 stationer	Bottenfauna 4 stationer	Bottenfauna 4 stationer	Bottenfauna 4 stationer	Bottenfauna 4 stationer	Bottenfauna 4 stationer
Sjöfågel		Sjöfågel		Sjöfågel	
	Makrofyter (2 stationer)		Makrofyter (2 stationer)		
Synoptisk provtagning 32 stationer		Synoptisk provtagning 32 stationer		Synoptisk provtagning 32 stationer	
	Miljögifter		Miljögifter i fisk		

4.1.1 Nationellt delprogram: Mälarens basprogram

Miljöövervakning av de stora sjöarna (Vänern, Vättern och Mälaren) sker idag inom ramen för det nationella delprogrammet "Stora Sjöar" som samordnas av vattenvårdsförbunden för respektive sjö och Havs- och vattenmyndigheten. Havs- och vattenmyndigheten bidrar med medel (560 000 kr per sjö 2015) till de stora sjöarna för genomförande av programmet.

Mälarens vattenvårdsförbund utför den nationella miljöövervakningen av Mälaren genom ett basprogram med 11 provtagningsstationer där vattenkemiprover tas. Dessutom ingår undersökning av växtplankton på fem stationer (fullanalys) och med fokus på cyanobakterier på sju stationer (delvis överlappande). Djurplankton undersöks på fyra stationer och bottenfauna på fyra av de 11 stationerna. Provtagning, analys och utvärdering 2015 har upphandlats av Calluna som kommer att utföra detta 2015.

Basprogrammets undersökningsresultat för år 2015 redovisas dels som datafiler som levereras till förbundet vid två tillfällen, dels i en detaljerad faktarapport där resultaten utvärderas. Rapporten kommer under våren 2015 att finnas i form av en PDF-fil under fliken "Publikationer" på förbundets hemsida www.malaren.org SLU,

Institutionen för vatten och miljö är nationell datavärd för stora delar av sötvattenövervakningen och data finns även att hämta på <http://www.slu.se/vatten-miljo>.

Budgeterad kostnad: 550 000 kr

4.1.2 Revision av miljöövervakningsprogrammet

Nuvarande övervakningsprogram för Mälaren har genomgått granskning och 2014 tog man beslut om ovanstående sexårsplan, från och med 2014 till och med 2019.

Den fullständiga revisionen av övervakningsprogrammet beräknades ursprungligen att bli färdig under i detalj 2014, men främst på grund av bytet av sekreterare under året blev det en paus i arbetet från och med maj. I slutet av 2014 togs arbetet upp igen och planen är att det detaljerade programmet ska bli färdigt under hösten 2015. Det som främst saknas är detaljerade beskrivningar av hur provtagning av makrofyter (vattenväxter) och miljögifter ska ske. En viktig del i revideringen är också att anpassa vår provtagning till vattendirektivet och behoven av uppföljning för bedömning av status, så långt möjligt. Från och med 2016 kommer Mälaren också att vara indelad i 32 så kallade vattenförekomster enligt vattendirektivet istället för tidigare nio, vilket förbundet måste ta hänsyn till i sin kommande övervakning.

När förbundet påbörjade översynen av miljöövervakningsprogrammet, anlätades en utomstående konsult för att ta fram ett förslag. Det blev inte så bra som man hade hoppats på. Den här gången kommer arbetsgruppen istället att göra arbetet med revisionen själva. En större referensgrupp/nätverk med representanter för berörda verksamheter bland förbundets medlemsorganisationer kommer också att sättas samman för bättre möjlighet till synpunkter och förankring under arbetets gång.

För att kunna anpassa vår provtagning 2016 till det reviderade programmet och hinna med upphandlingen i god tid, behöver vi bli klara i oktober 2015 med revisionen. Programmet kommer efter revideringen att fastställas och beskrivas i rapportform.

4.1.3 Miljögifter & makrofyter

Utöver provtagning och analys i de 11 ordinarie provtagningsstationerna, skulle det, enligt den fastställda sexårsplanen, genomföras en inventering av makrofyter samt provtagning av miljögifter i Mälaren. Då det ännu inte finns några färdiga program för hur inventeringen av makrofyter eller provtagningen av miljögifter ska ske, är det svårt att handla upp de tjänsterna för 2016. Dessa program kommer att utformas i samband med den totala revisionen av miljöövervakningsprogrammet som vi kommer att göra under året. Därför kommer både miljögiftsprovtagningen och makrofytinventeringen att skjutas upp till 2016.

När det gäller upplägget av provtagningen av miljögifter har vi påbörjat ett samarbete med Hjälmarens vattenvårdsförbund och Nyköpingsåarna angående miljöövervakningsprogram för läkemedel. Svealands kustvattenvårdsförbund

kommer troligtvis också att vara med i det samarbetet under 2016. Det är värdefullt att samarbeta med övriga inom samma vattensystem och lägga upp ett jämförbart provtagningsprogram, för att kunna spåra läkemedel och även andra föroreningar och dess väg inom vattensystemet.

4.2 Miljöövervakning – rörlig del

Utöver den fasta miljöövervakningen satsar förbundet årligen resurser på att genomföra olika typer av specialprovtagningar och inventeringar. Genomförda specialprojekt av miljöövervakning presenterats i rapporter som kan hämtas från förbundets hemsida www.malaren.org.

4.2.1 Paleolimnologisk undersökning av Mälaren

En sådan undersökning av Mälaren har förberetts under 2014, men upphandling och provtagning kommer att ske under 2015. En paleolimnologisk undersökning görs för att beskriva näringstillståndet ur historiskt perspektiv i naturligt näringsrika sjöar, framförallt med avseende på fosfor.

Genom att analysera sjösediment, kan man spåra hur tillståndet har sett ut långt tillbaka i tiden. Mälaren snördes av från Östersjön någon gång på 1300-talet och sedimentet som lagrats i sjön sedan dess utgör ett arkiv över den påverkan som har förekommit. Man kan därmed genom analys av sedimentens sammansättning uttala sig om hur tillståndet sett ut i Mälarens olika delar sedan dess.

Genom att undersöka sedimenten kan man bedöma vilka algarter som har förekommit och därmed avgöra hur framför allt näringsbelastningen sett ut i Mälaren. Det är troligen också möjligt att göra en analys av brunheten i vattnet. Dessa resultat skulle kunna användas för att avgöra vilka referensförhållandena varit i Mälaren och användas som stöd för rättvisande statusklassificeringar.

En liknande undersökning har gjorts i Mälaren tidigare av Umeå universitet, men då bara i Södra Björkfjärden. Den här gången är det tänkt att ta sedimentkärnor på 5 olika platser i Mälaren. Provtagning av alla platserna sker vid samma tillfälle.

En första analys av 1-2 sedimentkärnor är planerad under 2015. Då både provtagning och analyser är ganska dyra, kommer man att fortsätta med analyser av övriga prover under kommande år för att sprida ut kostnaderna. Prover kommer också att sparas ifall man i framtiden önskar analysera andra ämnen.

(Budgeterad kostnad, avsatt 2014: 250 000 kr)

4.3 Övriga projekt

Utöver miljöövervakning satsar förbundet årligen resurser på att genomföra ”specialprojekt”. Det kan exempelvis vara att genomföra olika typer av utvärderingar, informationsprojekt eller andra projekt. Genomförda specialprojekt som presenterats i rapporter kan hämtas från förbundets hemsida www.malaren.org.

Tidigare påbörjade projekt som avslutas under 2015:

- Sammanställning av miljögiftsstudier i Mälaren
- Populärvetenskaplig rapport om fisk i Mälaren

Pågående projekt som löper vidare under 2015:

- Seminarier om miljögifter i Mälaren och på Svealandskusten.
- Fiskeområde LLU
- Sjögull i Mälaren
- Spridningsmodell för Mälaren
- Mälaren – en sjö för miljoner

Nya projekt 2015

- Ansökan LIFE IP North Baltic
- Seminarium om övergödningen i Mälaren
- Tömning av båttoaletter – inte i Mälaren!

4.3.1 Sammanställning av miljögiftsstudier i Mälaren

Under 2014 gjordes ett stort arbete med att sammanställa de miljögiftsstudier som är utförda i Mälaren de senaste 5-10 åren. Rapporten är i stort sett färdig, men det återstår en språkgranskning. Intresset för rapporten är stort utifrån och det är viktigt att det är ett bra språk i den. Vi kommer därför att lämna bort den för professionell språkgranskning innan den distribueras.

Rapporten kommer till en början endast att ges ut i digital form. Finns det behov av att ha den i tryckt form, kan det bli aktuellt att även trycka den. Rapporten beräknas bli klar i maj 2015 och kommer då att läggas ut på hemsidan samt distribueras till alla medlemmar.

Budget: 10 000 kr

4.3.2 Populärvetenskaplig rapport om fisk i Mälaren

Under 2014 påbörjade en populärvetenskaplig rapport med information om fisk och fiske i Mälaren. SLU (Institutionen för akvatisk ekologi) har uppdraget att genomföra sammanställningen och rapporten beräknas vara klar i maj 2015. Den kommer därefter att läggas upp på hemsidan och distribueras till alla medlemmar.

Rapporten är tänkt att rikta sig till en bredare målgrupp, då den är populärvetenskaplig. Därför är det lämpligt att även ha den i tryckt form, inte bara som digitalt dokument. Ett visst antal kommer därför att tryckas upp.

Budget: 6 000 kr

4.3.3 Seminarier om miljögifter i Mälaren och på Svealandskusten

Intresset för seminariet den 5 november 2014 om miljögifter, som Mälarens vattenvårdsförbund genomförde i samarbete med Svealands kustvattenvårdsförbund, Stockholms stad, Västerås stad, Bällstaågruppen, Oxunda vattensamverkan och Naturvårdsverket, var mycket uppskattat och efterfrågat. På grund av det stora intresset har arrangörsgruppen planerat att fortsätta. Utifrån deltagarnas synpunkter vid utvärderingen framkom tre spår med önskemål om fortsatta seminarier och eller gemensam verksamhet:

1. Miljöövervakning – hur, var och vilka ämnen ska man ta prover på?
2. Källspårning – vilka källor kommer miljögifterna i vattnet från?
3. Åtgärder & vägledning – vilka åtgärder är effektivast och hur ska man gå tillväga?

Hela arrangörsgruppen har bedömt det som prioriterat att arbeta vidare med seminarier omkring miljögifter och vi kommer därför att fortstätta med det under hösten 2015. Det passar också bra in i verksamheten, då vi i Mälarens vattenvårdsförbund också planerar att börja övervaka miljögifter under 2016.

Budget: 90 000 kr

4.3.4 LLU fiskområde Mälaren/Hjälmaren

Mälaren och Hjälmaren har under 2014 gått ihop och ansökt om ett gemensamt fiskeområde inom Leader. Ansökan lämnades in till jordbruksverket i december och beslut meddelas i april 2015 om vilka som går vidare. De pengar som i så fall går att få tillgång till är ca 8-12 milj kr/fiskeområde under hela programperioden. Ansökan görs av Leader Norra Mälärstranden (Mälaren) tillsammans med Leader Västra Mälardalen (Hjälmaren).

Om ansökan går igenom kommer Mälarens vattenvårdsförbund att bjudas in till att medverka i den expertgrupp för fiskefrågor som EU kräver ska finnas knutet till området. Där ska även miljöfrågor inkluderas förutom frågor rörande fiskenäring, forskning m.m.

4.3.5 Sjögull i inre Mälaren

Under 2014 ökade utbredningen av sjögull i Mälaren ytterligare och under 2015 kommer både Eskilstuna, Kungsör och Västerås kommuner att arbeta aktivt med att bekämpa sjögullen i Mälaren. En nationell Life-ansökan angående sjögullsbekämpning är även på gång och kommer att skickas in i slutet av september. Eskilstuna, Kungsör och Västerås kommer att gå in i den för att ansöka om medel för att bekämpa sjögullen. Mälarens vattenvårdsförbund kommer också att vara med i delar som rör information till allmänheten och övervakning av sjögullens utbredning. Om LIFE-ansökan beviljas, kommer projektet att starta 2016.

Sjögullsbroschyren och minikortet om sjögull som togs fram 2014 har gått och nya broschyrer kommer att tryckas upp och delas ut under sommarsäsongen.

Budget: 20 000 kr

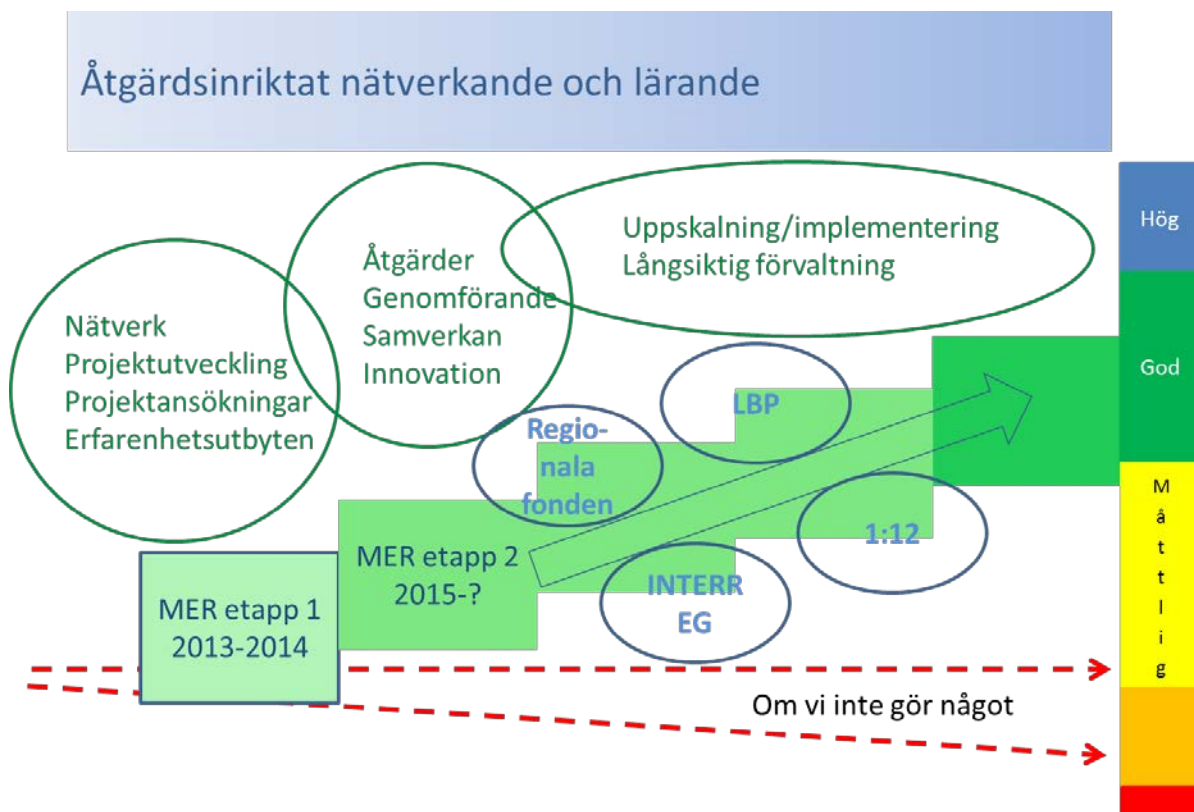
4.3.6 Utökad spridnings- och scenariomodell för Mälaren, fortsättning

Norrvatten har tillsammans med Stockholm vatten beställt en utökad spridnings- och scenariomodell som omfattar hela Mälaren, för att bättre kunna förutse spridning av ett urval ämnen i Mälarens olika bassänger. Modellen beräknas vara klar någon gång under sommaren 2015. Därefter övergår arbetet i fortlöpande drift. Mälarens vattenvårdsförbund har deltagit som medfinansiär i projektet och kommer också att bidra med en mindre del av driftskostnaden framöver.

Budgetering: 10 000 kr

4.3.7 Mälaren – en sjö för miljoner

Projektet Mälaren – en sjö för miljoner är nu inne på sitt tredje år och har nu gått in i Etapp 2.

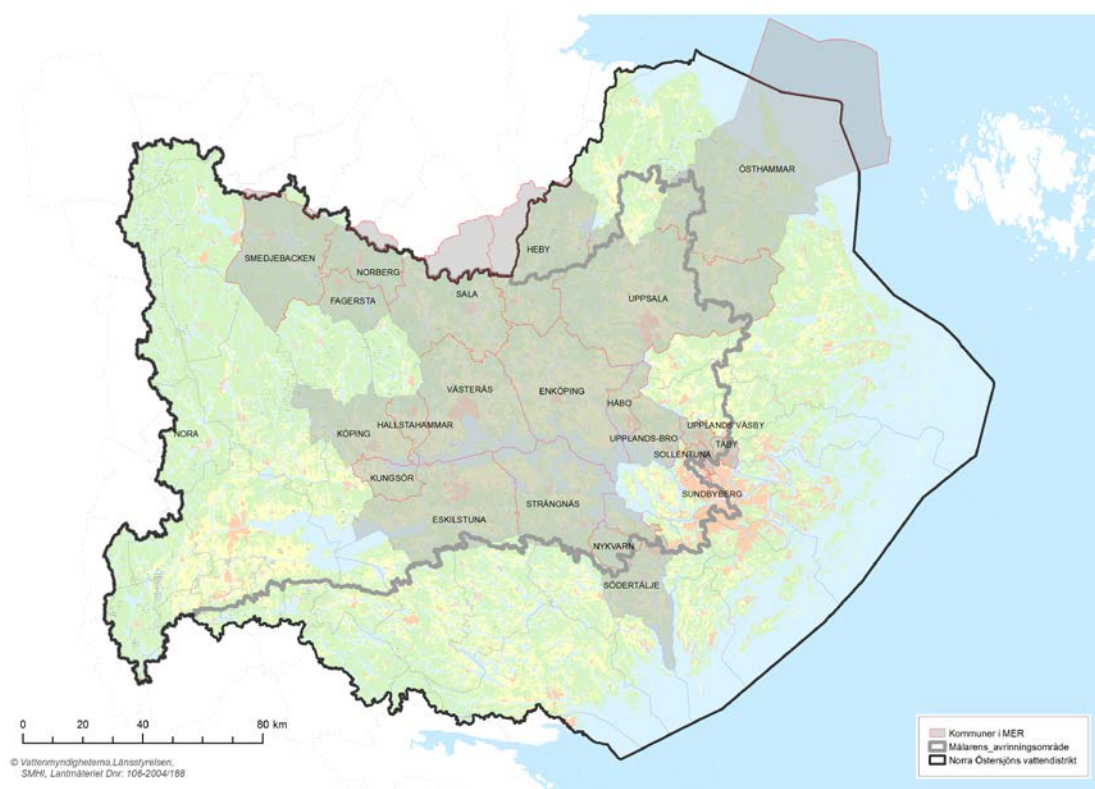

Figur 4. MER:s olika etapper, för att nå en god vattenstatus i Mälaren.

Formen har börjat stabilisera sig och det finns nu en bas av medfinansierande kommuner. Några kommuner har gått ur och några andra har gått med, då de ser att verksamheten som bedrivs inom MER är värdefull för vattenarbetet i kommunerna. Den frågan aktualiseras ännu mer under 2015 i samband med att Vattenmyndigheten har skickat ut sitt förslag på förvaltningsplan och åtgärdsplan enligt vattendirektivet för den kommande sexårscykeln, 2016-2021. Kommunerna har ett stort ansvar att genomföra vattenvårdande åtgärder och det är många åtgärder som pekas ut i åtgärdsprogrammet.

Huvudsyftet med MER är att underlätta och påskynda kommunernas åtgärdsarbete för att säkra vattenresurserna i Mälaren. Projektet syftar till att stötta kommunerna i sina processer att prioritera insatser och aktiviteter för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vatten. Syftet med projektet är också att skapa samarbeten som möjliggör olika typer av finansieringsformer för åtgärdsarbetet.

Mer konkret ger projektet stöd till sina medlemskommuner inom projektutveckling och erfarenhetsutbyte samt bygger värdefulla nätverk och kunskapsbanker.

Figur 2. Kommuner som är med i projektet Mälaren – en sjö för miljoner 2015 (skuggade).

Medfinansiärer etapp 2

Inför etapp 2 skickades en förfrågan till samtliga kommuner i Mälarens avrinningsområde ut om medverkan/medfinansiering i projektet Mälaren – en sjö för miljoner. Följande kommuner har tackat ja till att gå in med medverkan:

Eskilstuna, Fagersta, Hallstahammar, Heby, Håbo, Kungsör, Köping, Norberg, Nykvarn, Sala, Smedjebacken, Sollentuna, Strängnäs, Sundbyberg, Södertälje, Täby, Upplands Väsby, Upplands Bro, Uppsala, Västerås, Enköping och Östhammar.

Totalt motsvarar det ett finansiellt bidrag på 780 000 kr/år.

Aktiviteter inom MER 2015

Under 2015 planeras en fortsättning på tidigare verksamhet inom projektet, då den har varit uppskattad bland medlemskommunerna. Under 2015 fram till mitten på april upptas MER´s så gott som helt av ansökan av LIFE IP North Baltic. Beroende på vilka behov som finns för att komplettera ansökan, och om vi får positivt besked förbereda projektstarten är i dag oklart.

Fokuset på ansökningsprocessen av LIFE IP North Baltic har senarelagt planeringen och uppstart av etapp 2 av MER. Under våren 2015 kommer en detaljerad projektbeskrivning att tas fram med input från en arbetsgrupp med tjänstemän i de medverkande kommunerna. Gruppen kommer att sättas ihop under våren 2015. Planen kommer även att blicka över 2016 års verksamhet.

Projektutveckling /Ansökningar om finansiering

Responser från EU på ansökan av LIFE IP North Baltic avgör hur mycket tid och resurser som behöver läggas på ansökningsprocessen under året. Skrivarmedel har sökts och beviljats (150 000 kr), vilket täcker delar av konsultkostnaderna för ansökningsprocessen. Bidraget på 600 000 kr som tidigare beviljats från Havs- och vattenmyndigheten täcker övriga konsulttjänster.

Förbundet medverkar också som part i projektidén SWAM (Storm water management – methods and incentives for sustainable city planning), där Upplands Väsby kommun är huvudsökande. Om projektet inbjuds till en fullskalig ansökan kommer en arbetsinsats krävas. Förbundets roll är i den projektidén att kommunicera och sprida resultat från projektet.

Förbundet kommer inom MER att bevaka utlysningar, sprida kunskap kring dessa och verkar för att ansökningsprocesser initieras. Exempel på fonder som bevakas är strukturfonderna, LIFE, Havs- och vattenmiljöanslaget, Horizon 2020, Vinnovas anslag mm. Förbundet kan även själv komma att söka finansiering i olika anslag.

Förbundet planerar också att anordna minst en projektutvecklingsträff för ingående kommuner.

Seminarier

Under 2015 anordnas, förutom en uppstartsträff för medverkande kommuner och ovanstående projektutvecklingsträff, minst två seminarier, där det ena kommer att handla om kommunernas roller inom arbetet med växtnärläckage från lantbruket. Detaljerad planering för seminarier 2015 och 2016 kommer att arbetas fram tillsammans med arbetsgruppen.

Vattenprojektbank

Diskussion kommer att hållas med arbetsgruppen om hur vattenprojektbanken bör utvecklas och ingå i den mer detaljerade projektplanen för MER.

Nätverk och kommunikation

En vattenkontaklista påbörjades under 2014, men har inte slutförts. Diskussioner kommer att ske med arbetsgruppen hur vi arbetar vidare med den.

Under 2015 kommer MER´s plats i www.malaren.org att utvecklas.

Seminarier och projektutvecklingsprocesserna har skapat flera informella nätverk och kontaktytor mellan kommuner och länsstyrelser inom Mälarens avrinningsområde. Under 2015 kommer diskussioner att hållas angående behov av mer formella nätverk, exempelvis mellan de på kommunerna som har övergripande samordningsansvar för vattenfrågor.

Direktkontakt med medverkande kommuner kommer i huvudsak att ske med epost till kontaktpersonerna, både poliker och tjänstemän. Kommunikation sker även via hemsidan och förbundets twitterkonto.

Budget 2015 för Mälaren – en sjö för miljoner

Intäkter 2015

Ingående balans MER 2014	96 687
Intäkter av avgifter för MER 2015	780 000
<u>Mälarens vattenvårdsförbund</u>	<u>200 000</u>
Summa	1 076 687

Kostnader 2015

Ersättning anställningskostnader projektledare 2015	740 000
Resor och omvärldsbevakning	25 000
Seminarier (konsult, stöd, lokaler, mat m.m.)	136 687
Projektutveckling	70 000
Kommunikation hemsida, tryck infospridning	25 000
Möten kostnader	20 000
<u>Diverse, oförutsett</u>	<u>60 000</u>
Summa	1 076 687

4.3.8 Ansökan LIFE IP North Baltic

LIFE IP (LIFE Integrated Projekt) är ett nytt LIFE-program, större och ambitiösare än tidigare LIFE. Programmet syftar till att uppfylla en hel plan, i det här fallet åtgärdsprogrammet och förvaltningsplanen för Norra Östersjöns vattendistrikt. Tanken är att man även ska kunna integrera andra EU-pengar och projekt för att kunna nå sitt mål.

Under 2014 genomfördes en process att ta fram en projektidé (Concept note) för ett LIFE IP för Norra Östersjöns vattendistrikt. Processen genomfördes inom ramen för finansieringen av Mälaren – en sjö för miljoner och vår concept note skickades in till EU den 10 oktober. Inbjudan att ta fram en fullskalig ansökan kom 18 december. Deadline för den fulla ansökan är 17 april 2015.

Projektet heter LIFE IP North Baltic och omfattar hela Norra Östersjöns vattendistrikt, med utvalda åtgärder. Projektidén som skickades in i oktober 2014 hade en totalbudget på 37 miljoner Euro. Den fullskaliga ansökan omfattade ca 23 miljoner Euro. Om vi får pengarna rör det sig om ca 100 miljoner Euro från EU och 5 miljoner från HaV.

Mälarens vattenvårdsförbund har ansvarat för processen att ta fram ansökan. Huvudsökande av projektet är Länsstyrelsen i Västmanland (Vattenmyndigheten). Framtagandet av ansökan är en gemensam process med samtliga ingående parter.

Projektansökan ska vara detaljerad för de första 2,5 åren. Efter den tiden behövs ny detaljerad beskrivning för kommande period om 2,5 år. Projektet är tänkt att pågå i 7,5 år och delas in i tre faser om 2,5 år vardera. Om ansökan blir godkänd får vi meddelande om det under sommaren 2015 och projektet startar sedan från nyår 2016. Detta innebär i så fall också visst förberedande arbete under hösten 2015.

Förbundet deltar i tre delprojekt i LIFE IP North Baltic

- Delprojekt om miljögifter som dels handlar om samverkan och kunskapsutbyte inom gällande övervakning, källspårning och information om resultat i Norra Östersjöns vattendistrikt.
- Delprojekt om hur vattenplaneringen kan genomföras med ett tydligt fokus på ekosystemtjänster och resiliens. Förbundets roll är att med två seminarier fånga upp och sprida kunskap om resilient vattenplanering.
- Delprojekt som syftar till att skapa nya projekt, det vill säga en uppväxling av de resurser som läggs inom MER idag vad gäller projektutveckling.

Mälarens vattenvårdsförbund lägger en hel del resurser i form av arbetstid på ansökan med LIFE IP North Baltic under 2015.

4.3.9 Seminarium om övergödningen i Mälaren

Övergödningen pekas ut som det största problemet i vårt vattendistrikt i det nya förslaget till förvaltningsplan och åtgärdsprogram, som Vattenmyndigheten har utre på remiss under våren 2015. Med anledning av det planerar Mälarens vattenvårdsförbund att anordna någon form av seminarium kring övergödningen i Mälaren under hösten.

4.3.10 Tömning av båttoaletter – inte i Mälaren!

Under våren har frågan om båttoaletter som töms direkt i Mälaren aktualiserats. Det är en fråga som påverkar dels övergödningen men även kan ha stor betydelse för dricksvattenkvaliteten. Smittsamma mikroorganismer är ett stort problem för vattenverken. Med anledning av det kommer förbundet under våren arbeta med frågan och se hur vi kan bidra, framförallt med olika typer av riktad information, för att hjälpa till med att minska problemet.

5 Utvecklingsarbete

5.1.1 Stadgar

Under 2015 kommer en revision av stadgarna att påbörjas. Framförallt med avseende på att anpassa stadgarna så att de speglar den verksamhet som vattenvårdsförbundet driver idag samt dess organisation, men även för att förbättra och förtydliga formuleringarna i stadgarna.

Verksamheten i förbundet har under senare år kommit att inrikta sig även mot att verka mer aktivt för att få vattenvårdande åtgärder till stånd, för att förbättra Mälarens vattenkvalitet. De nuvarande stadgarna är antagna 1998, vilket var före vattendirektivets införande. I och med att vattendirektivet vann laga kraft år 2000 har vattenarbetet förändrats. Vattenarbetet styrs in i gemensamt arbete inom avrinningsområden, samt är tydligt inriktat på att arbeta med konkreta vattenvårdande åtgärder. Mälarens vattenvårdsförbund har följt med i den utvecklingen. Därför behöver nu stadgarna ses över och justeras, samt att en allmän diskussion bör föras inom förbundet om dess verksamhet, för att den ska bli till största möjliga nytta både för medlemsorganisationerna men inte minst även för Mälarens vattenkvalitet.

Förslag till revision av stadgarna leds av en mindre grupp ur styrelsen men kommer att arbetas fram med bred förankring i medlemsorganisationerna. Målet är att få fram ett förslag som kan antas under 2016. Arbetet kommer att ta avstamp i en diskussion på årsstämman 2015 om förbundets kommande verksamhet och organisation, för att sedan pågå under resten av året.

5.1.2 Medlemsrekrytering

Fortsatt medlemsrekrytering av kommuner kommer som föregående år att ske i samband med projektet Mälaren – en sjö för miljoner. I samband med översyn av stadgarna och förbundets verksamhet och organisation, kommer även frågan om vilka som kan ses som naturliga medlemmar i Mälarens vattenvårdsförbund att tas upp. Det är särskilt frågan om att eventuellt utvidga verksamhet till att omfatta kommuner i hela Mälarens avrinningsområde istället för som nu, enbart de som har ”strandtomt” mot Mälaren.

6 Information

6.1 Hemsida

Under 2015 kommer hemsidan att ytterligare förbättras. Det kommer att bli lättare att söka fram dokument och strukturen och navigation ska ses över för att sidan ska bli tydligare, bättre organiserad och mer lättnavigerad. Det kommer också att ske mycket arbete med att lägga ut relevant information om Mälaren vattenkvalitet, tillstånd och vilka miljöproblem och utmaningar som rör Mälaren. Projektet Mälaren - en sjö för miljoner kommer också att få en egen sida. Den nya hemsidan nås via en tydlig knapp på huvudhemsidan www.malaren.org. Designprofilen kommer vara den samma som huvudhemsidan, så man kommer att uppleva det som samma sida. Hela sidan kommer också att anpassas till mobiltelefoner.

Det tekniska arbetet görs av Blueline Design. Mycket av informationsmaterialet kommer att tas fram och sammanfattas av Erica Hasslar, som kommer att vara projektanställd under några månader för att arbeta med hemsidan.

Finansiering: 180 000 kr

6.2 Nyhetsbrev & twitter

Under 2015 kommer minst två nyhetsbrev att tas fram och distribueras (VT respektive HT). Det kommer att bli möjligt att skapa nyhetsbrev och att hantera sändlistor via hemsidan.

Under 2014 startades ett Twitterkonto för Mälarens vattenvårdsförbund. Korta notiser om aktuella frågor som rör Mälaren läggs ut när sådana förekommer. Twitterflödet presenteras även på hemsidan, så att även de som inte själva har Twitter kan följa nyheterna.

6.3 Informations- och kommunikationsstrategi

Det är viktigt att lyfta upp informationsverksamheten mer. Det har tidigare utförts samt pågår nu många mycket intressanta undersökningar och provtagningar i Mälaren. Att komma åt information om dem och resultat från dem är inte alltid så lätt.

I dagens samhälle är Google första stället man letar för att hitta information. Det vore lämpligt om Mälarens vattenvårdsförbund med sin hemsida kunde bli den samlande kraften omkring Mälaren när det gäller vattenvårdsfrågor. Vattenvårdsförbundets hemsida borde kunna utvecklas till en informationsportal där alla kan få kunskap om hur Mälaren mår idag och miljötillståndet tidigare, vilka undersökningar och provtagningsprogram som finns för Mälaren – inte enbart våra egna - samt vart man ska vända sig om man vill söka kontakt i olika vattenfrågor som rör Mälaren. Även annan information kan vara väsentlig att ha med för att stödja vattenvårdsarbetet i Mälaren.

Det är också viktigt att medlemmarna i Mälarens vattenvårdsförbund får så mycket nytta som möjligt av den verksamhet som förbundet bedriver. Därför bör medlemmarnas behov av information och kommunikation i olika former till olika målgrupper vara styrande för hur information och kommunikation i förbundet utformas. Att ta fram en genomtänkt och genomarbetad kommunikations- och informationsstrategi för Mälarens vattenvårdsförbund känns därför prioriterat. Det passar bra att påbörja detta i samband med att stadgarna ses över och verksamhetens inriktning diskuteras bland medlemmarna. Därför kommer Mälarens vattenvårdsförbund så smått att påbörja arbetet med att ta fram en kommunikationsstrategi under 2015, med sikte på att göra större delen av arbetet och kunna presentera en färdig strategi under 2016.

Finansiering: 20 000 kr

7 Årsmöte

Årsmöte hålls den 13 maj 2015 i Uppsala.

8 Kontakter med andra organisationer

8.1 Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) inledde sin verksamhet den 1 juli 2011 och tog över ett antal verksamhetsområden från Naturvårdsverket som gäller havs- och vattenmiljön. Detta innefattade också det nationella sötvattenprogrammet. Det innebär för Mälarens vattenvårdsförbund att HaV nu är den myndighet som finansierar den större delen av den nationella miljöövervakningen.

HaV genomför årligen så kallade utförarmöten för dem som är utförare av nationell miljöövervakning. Förbundets sekreterare kommer att delta på detta möte 2015.

Kontakter med HaV tas även inom ramen för projektet Mälaren – en sjö för miljoner, där de bidrar med finansiering till ansökan om LIFE IP North Baltic. HaV är även med och vägleder samt bidrar med finansiering till ansökan om LIFE sjögull.

8.2 Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt

Länsstyrelsen i Västmanlands län är också vattenmyndighet i Norra Östersjöns vattendistrikt. Formerna för hur information och samverkan ska ske inom distriktet är under utveckling. Samtliga vattenorganisationer i distriktet har informationsutbyte med Vattenmyndigheten och länsstyrelserna när det gäller vattenförvaltningsfrågor. Eftersom vattenvårdsförbundets kansli har sitt säte hos Vattenmyndigheten, blir informationsutbytet omfattande och möjligheterna till samarbete stora.

8.3 Vattenvårdsförbund

Under hösten 2013 anordnades ett gemensamt möte med styrelserna från Vänerns, Vätterns och Mälarens vattenvårdsförbund. Mälarens vattenvårdsförbund var värd för mötet. Nästa möte kommer Vänerns vattenvårdsförbund att bjuda in till, troligen under 2015 (eventuellt 2015).

Mälarens vattenvårdsförbund är medlem i Svealands kustvattenvårdsförbund och Hjälmarens vattenvårdsförbund. Detta skapar förutsättningar för olika typer av samverkan (informationsutbyte, vattenvårdsåtgärder mm) mellan förbunden. Under 2015 planerar Mälarens vattenvårdsförbund att samverka bland annat med Hjälmarens vattenvårdsförbund och Svealands kustvattenvårdsförbund kring att ta fram program för övervakning av miljögifter.

Ett informellt kontaktnät har skapats mellan några av vattenorganisationerna i närheten av Mälaren, bl a Hjälmarens vattenvårdsförbund, Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund, Svealands kustvattenvårdsförbund och Ljusnan-Voxnans Vattenvårdsförbund. Under 2015 planeras minst två träffar i nätverket.

Samverkan sker också med de övriga medlemsförbunden: Arbogaåns vattenförbund, Kolbäckens vattenförbund, Hedströmmens vattenförbund och Fyrisåns vattenförbund, framför allt löpande genom informella kontakter och även vid kontaktpersonsmöte som Mälarens vattenvårdsförbund anordnar.

8.4 Mälardalsrådet

Under 2015 kommer Mälarens vattenvårdsförbund att medverka på Mälartinget som hålls i Nyköping 7-8 maj med en utställning.

Styrelsen har tidigare haft en adjungerad plats för en representant från Mälardalsrådet och bör försöka hitta en ny representant som kan fylla den platsen.

8.5 Övrigt

Examensarbeten: Förbundet ska stimulera att examensarbeten utförs inom förbundets verksamhetsområde. Förfrågningar om examensarbeten som inkommer ska om möjligt uppmuntras och handledas.

Inga förfrågningar har ännu inkommit till förbundet inför 2015.

9 Utblick mot 2016

Med siktet inställt något längre än innevarande år, kan verksamheten för 2016 se ut så här:

9.1 Miljöövervakning

Under 2016 planeras revisionen av miljöövervakningprogrammet vara klar och första provtagningen sker enligt det nya programmet.

9.2 Informations- och kommunikationsstrategi

Under 2016 arbetar Mälarens vattenvårdsförbund i bred förankring med medlemsorganisationerna fram en kommunikationsstrategi.

9.3 Revision av stadgar och verksamhetsinriktning

Revisionen av stadgarna är väl förankrad hos medlemsorganisationerna och förslaget till nya stadgar kan antas vid årsstämma samt extra höststämma. Förbundet arbetar aktivt enligt den föreslagna verksamhetsinriktningen.

9.4 LIFE IP North Baltic och LIFE sjögull

Förhoppningsvis har båda ansökningarna godkänts av EU och Mälarens vattenvårdsförbund deltar i de ansökta projekten.

10 Ekonomi

Budget för Mälarens vattenvårdsförbund 2015

Kostnader 2015

Basprogrammet	550 000
Sammanställning av miljögifter	10 000
Populärvetenskaplig fiskrapport	6 000
Seminarier (miljögifter, övergödning)	90 000
Sjögull i Mälaren	20 000
Projektet Mälaren – en sjö för miljoner (MER)	940 000
Spridnings- och scenariomodell för Mälaren	10 000
Hemsida	160 000
Tömning av båttoaletter	20 000
Kommunikationsstrategi	20 000
Sekreterare/administration	600 000
Årsmöte, styrelsemöten, arbetsgruppsmöten	33 000
Medverkan konferenser & övriga möten	20 000
<u>Diverse, oförutsett</u>	<u>75 000</u>
Summa	2 554 000

Intäkter 2015

Årsavgifter	1 254 000
Mälaren – en sjö för miljoner	740 000
<u>Havs- och vattenmyndigheten</u>	<u>560 000</u>
Summa	2 554 000